

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 397. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm11740/facsimile.pdf (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

og hvorledes Trældom og Usselhed daglig voxte, uden at man dermed sporede mindste offentlig Medlidenhed, — hvorledes skulde jeg da have en eneste Taare til overs at blande enten med Wilberforces eller nogen af alle Græderne for de sorte Brødre, alle Menneskelighedens veltalende Advokater, med Falkesyn for Tilstanden i Afrika og Vestindien, men stokblinde i deres nærmeste Synskreds!

Naar jeg saa' den samme Minister, der havde tilraadt og forsvaret det store Søraarvæg til Danmark 1807, saa Slavehandelen til et evigt Brændemærke erklæret for Søraarvæg, da er det jo store Ting, om jeg kan bære mig for Latter. Naar jeg fremdeles spørger, hvem det er, der nu betaler de mangfoldige Millioner, hvormed England løskjøber de sorte paa sine vestindiske Øer, og jeg da hører: det er ikke Kongen af sin Indtægt (Civilliste), det er ikke dem, der blev rige ved Slavehandelen, det er slet ikke de rige ved frivilligt Sammenskud, — nej, det er Staten, altsaa Skatteborgerne, og dem forholdsvis især, som knap kan forljerne det daglige Brød; — kan jeg da beundre Edelmødigheden? eller maa jeg ikke forundre mig over Blindheden og de vises Daarskab? maa jeg ikke, mildest talt, kalde det en Kjøphest, hvad Øjeblikket kaldte en dyb Visdom, en stor Heltegjerning og en magelos Selvopofrelse!

Ser jeg endelig, at man bevæger Himmel og Jord for at sprænge Negrenes Lænker; men at man ved Kongressen i Verona haanlig afviste Grækerne som Oprørere, fordi de, med Opofrelse af Liv og Blod og alt, hvad de havde i denne Verden, [søgte] at sprænge deres, de tungeste og skammeligste Lænker, som nogen Sind smæddedes, — Lænkerne paa det Folk, hvis Benyttelse af sin Frihed vandt alt i to Aartusender hele den dannede Verdens Beundring; Lænkerne, som den evropæiske Kristenhed maatte skamme sig ved ej at have brudt for 300 Aar siden; Lænkerne, som den oplyste Verden, der brantmede af sit

Korstog mod Overtro og Vankundighed, til sin store Skam taalte, med raa Styrke og djævelsk Træskhed bestandig smeddedes fastere, i Landet, hvor den Oplysning var arlet, man selv løftede til Skyerne! — Under saadanne Omstændigheder vilde Historien have Ret til at bruge ganske anderledes Udtryk om den Humanitet og Liberalitet og Kristelighed, man tilskrev sig, end at sige: man over sine Kjøpbeste glemte Hovedsagen, afside Myggen og nedslugte Kamelen; men Historien skal dog haade være rolig og billig og derfor bruge de mildeste Udtryk, der lade sig forsvare, hvor en bægvent Dannelselse og nedarvede Fordomme aabenbar [er] i Stand til at forblinde ellers vel oplyste Folk og til at bedaare selv de retskafneste Naturer.

Vil vi nu se, hvor rolig man kunde overladt Neger-Sagen til sig selv, da behøver man blot at kaste [et] Øje paa Neger-Statens midt i Vestindien; thi viste det sig der, at Negrene forstaa at bruge deres Frihed, da følger det jo af sig selv, at man paa de andre Øer snart vil blive nødt til enten at give Negrene deres Frihed eller taale, de tager den selv og tager Herredømmet med.

Haiti var den første Ø, Spanierne nedsatte sig paa, kaldte den Hispaniola og skal have udryddet dens gamle Indbyggere, hen ved en Million, til sidste Mand; men siden fandt de den i Sammenligning ikke værd at bebo, saa den for en stor Del laa øde, da Franskmandene begyndte at nedsætte sig paa Vestkysten. Ved den franske Revolutions Udbrud gav man strax Mulatterne lige Rettigheder med de hvide; og da man vilde tage dem tilbage igjen, gjorde baade Mulatter og Negerer, der næsten udgjorde hele Befolkningen, Opstand. Kun forgjæves stræbte Engländerne at bemægtige sig Øen; alle hvide, som ikke flygtede i Tide, blev nedsablede 1794, og Negeren Toussaint Louverture blev som Konge paa Øen. Vel erkjendte han tilsyneladende Frankrigs Overherredømme, men dermed var Napoleon ikke fornøjet og sendte ham derfor

